

Voortgangsrapportage Trendbreuk Zuid-Limburg 2025

Samen verder

Resultaat en impact

Opnieuw kan het programma Trendbreuk goede voortgang, mooie resultaten en nieuwe ontwikkelingen laten zien. In deze jaarlijkse voortgangsrapportage maken we dat allemaal inzichtelijk. Op de eerste plaats voor alle partijen die een bijdrage aan het programma leveren, maar ook voor iedereen die geïnteresseerd is in de Zuid-Limburgse aanpak om tot een gezonde generatie te komen. Eerdere edities staan op trendbreukz.nl.

Een paar opvallende zaken uit 2025. Het project om zindelijkheid te bevorderen was (en is) een groot succes. Vanaf het begin was er veel belangstelling van ouders, én van de media. Voor het thema mentaal welbevinden bleek groot draagvlak te zijn. Het project om al bij (ongeboren) baby's met taalverwerving aan de slag te gaan maakte een vliegende start, mede dankzij de steun van taalambassadeur Laurentien van Oranje.

Het programma Trendbreuk is volop in beweging. De veranderingen die we in gang zetten zijn niet altijd zichtbaar of meetbaar. Bijvoorbeeld omdat er veel voorbereidend werk achter de schermen gebeurt. Of omdat effecten op Zuid-Limburgs niveau pas op langere termijn te zien zijn. Dat neemt niet weg dat individuele ouders en kinderen wel al de vruchten plukken van de ondersteuning die zij vanuit Trendbreuk aangeboden krijgen. De impact van het programma is op dat niveau vaak heel duidelijk. Gesteund door de vele vertrouwde, maar ook nieuwe partners gaan we vol enthousiasme door om te komen tot een gezonde generatie in 2030.

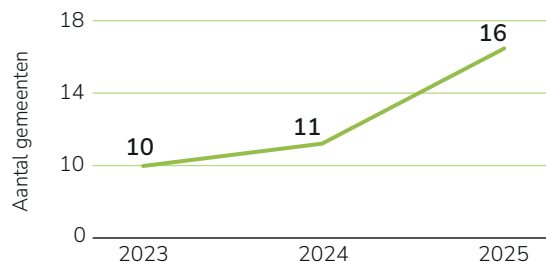
Basisstructuur

Beschrijft uniforme regiobrede afspraken voor domeinoverstijgende ketensamenwerking. Dit zorgt voor een betere signalering, doorgeleiding en ondersteuning aan (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie.

Basisstructuur Kansrijke Start is gerealiseerd in 16 gemeenten rondom de zwangerschap.

Verkenning gestart voor uitbreiding van de Basisstructuur voor het jonge kind (0-2 jaar).

16

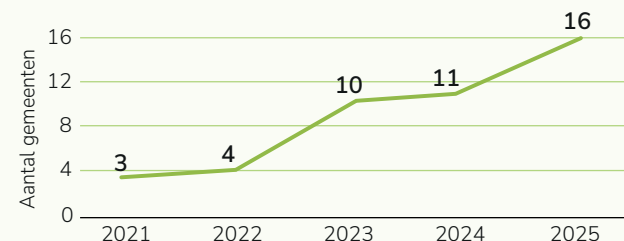
Knooppunten Kansrijke Start

Multidisciplinair casuïstiekoverleg waarin professionals en (aanstaande) ouders samen aan tafel zitten en afspraken maken over maatwerkondersteuning.

Het ZonMw project is afgerond en het Knooppunt Kansrijke Start is structureel geborgd in alle 16 gemeenten.

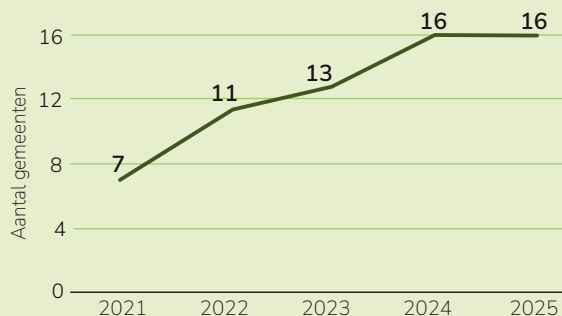
Tijdens een inspiratiemiddag is de handreiking gepubliceerd en overhandigd aan landelijk ambassadeur Kansrijke Start Arlette Vrusch.

Lokale coalities

Domeinoverstijgend samenwerkingsverband tussen professionals uit het medisch, sociaal en publiek domein. Bieden zwangere vrouwen en gezinnen in een kwetsbare situatie het juiste steuntje in de rug.

De lokale coalities krijgen vaste voet aan de grond. Partners vinden elkaar en de doelgroep wordt betrokken.

Kansrijke Start

Samen voor Gezondheid

Onderzoeksproject met een proces- en impactevaluatie van de Basisstructuur Kansrijke Start:

- 1 Vragenlijstonderzoek professionals en interviews cliënten naar de ervaringen met en de mate van implementatie.
- 2 Interviews professionals en cliënten naar de impact op het welbevinden en zelfregie van aanstaande ouders.
- 3 Dossieronderzoek 2200 cliënten naar de associatie tussen de mate van kwetsbaarheid en perinatale uitkomsten en de ingezette zorg.

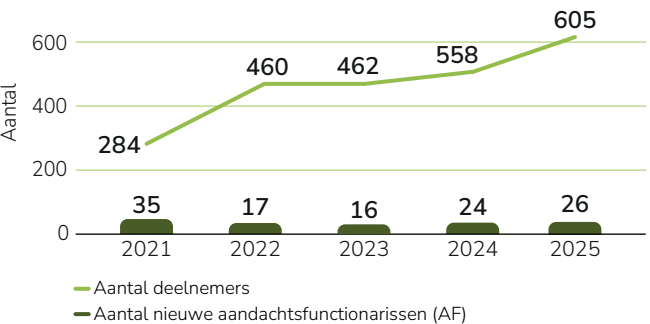
KANSRIJKE START

Nu Niet Zwanger (NNZ)

Ondersteunt vrouwen en mannen in een kwetsbare situatie om regie te nemen over (het moment van) hun kinderwens en hiermee een onbedoelde zwangerschap te voorkomen.

Samen met alle organisaties in het sociaal en medisch domein blijft Nu Niet Zwanger het bereik vergroten zodat mensen in kwetsbare omstandigheden niet overvallen worden door een onbedoelde zwangerschap. Het is de ambitie om het gesprek over kinderwens te normaliseren en onderdeel te maken van de reguliere werkzaamheden van alle professionals.

Geboortezorg Flex

In 2023 is de proeftuin afgerond, waarin gezinnen in een kwetsbare situatie geen eigen bijdrage betaalden voor kraamzorg of extra kraamzorg ontvangen in de eerste 6 maanden na de geboorte. In 2024 werd lobby voor voortzetting gestart.

De landelijke lobby met partners uit Zuid-Limburg én gemeente Utrecht om de proeftuin voort te zetten is in 2025 gecontinueerd. Ook is een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor een doorstart.

Kansrijke Start

Centering Zwangerschap

Zwangerschapscontroles in een groep van 8 tot 12 zwangeren. De vrouwen krijgen meer inzicht in hun eigen gezondheid en het maken van positieve keuzes.

Vanwege onduidelijkheid van financiering en verandering van organisatie bij de verloskundigen zijn er in 2025 minder groepen gedraaid dan voorgaande jaren. De verwachting is dat dit in 2026 zal herstellen.

20

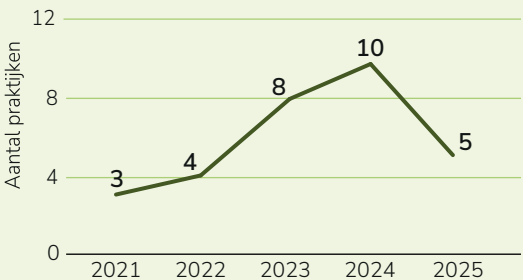
groepen gestart

5

praktijken

2

trainingen

KANSRIJKE START

Centering Ouderschap

Centering Ouderschap combineert in een groepsbijeenkomst het onderlinge contact tussen ouders met de medische basiszorg. Door de groepsaankpak is er meer tijd voor vragen, interactie en het bespreken van situaties in het leven van een baby en het gezin.

De groepen zijn nog wisselend in aantallen deelnemers. Medewerkers en ouders zijn enthousiast.

3

groepen gestart

3

locaties: Maastricht/
Eijsden, Geleen en
Kerkrade

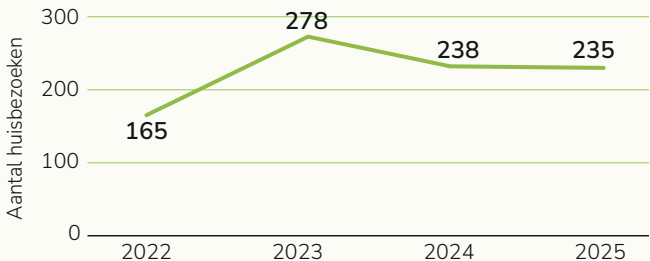

Prenataal huisbezoek

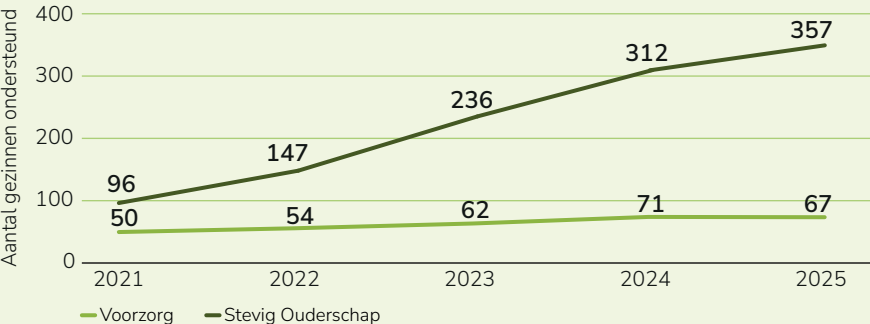
Na signalering van een kwetsbare situatie gaat een jeugdverpleegkundige op huisbezoek. De situatie van het gezin wordt in kaart gebracht. De professional kijkt samen met het gezin wat nodig is.

Het aantal huisbezoeken is nagenoeg gelijk gebleven. Sinds 2023 is er een daling zichtbaar, onder andere door het wegvallen van Geboortezorg Flex.

Huisartsen zijn inmiddels ook geïnformeerd waardoor er een stijging van het aantal aanvragen verwacht wordt.

Kansrijke Start

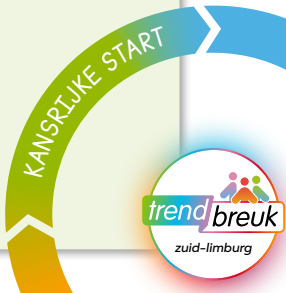
Voorzorg en Stevig Ouderschap

Ondersteuning jonge gezinnen gedurende 1,5 tot 2 jaar.

- Voorzorg (VZ): jonge vrouwen, die minder dan 28 weken zwanger zijn van hun eerste kind en te maken hebben met een opeenstapeling van complexe problemen.
- Stevig Ouderschap (SO): (aanstaande) gezinnen waar de omstandigheden moeilijker zijn dan gemiddeld. De passende individuele begeleiding gaat uit van de eigen kracht van de ouders.

Opdracht is 25 nieuwe trajecten VZ en 150 trajecten SO per jaar te starten.

- 67 VZ trajecten (waarvan 28 nieuw gestart)
- 357 SO trajecten (waarvan 158 nieuw gestart)

Taalrijke Start

Om de trend in laaggeletterdheid te breken, investeert Trendbreuk in de taalverwerving van het jonge kind. In 2025 leidde dit tot de start van Taalrijke Start Zuid-Limburg.

Bewustwording van belang voor taalverwerving op jonge leeftijd staat centraal in Taalrijke Start. In de kick-off hebben alle gemeenten kennisgemaakt met dit regionale project en hun commitment hiervoor uitgesproken.

Kick-off Taalrijke Start 5 november in alle 16 gemeenten

Digitale zorgpaden

Helpt gemeenten en zorgverleners om snel de juiste ondersteuning binnen een gemeente te vinden per specifiek probleem.

De **digitale zorgpaden** worden jaarlijks per gemeente geüpdatet.

Kansrijke Start

Zindelijkheid

De campagne creëert bewustzijn onder ouders over het juiste startmoment. Gecombineerd met een praktische training die ouders in staat stelt om het proces thuis op de juiste manier te doorlopen, zonder druk of stress. Tijdige zindelijkheid zorgt voor sterke autonomie bij kinderen en bespaart kosten en afval.

750

pakketten begroot

1.935

pakketten uitgereikt

Het projectplan werd opgesteld met de GGD, Jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, gemeenten en Rd4. In 2025 startte de zindelijkheidscampagne. Vanaf de start was er veel media-aandacht en interesse bij gezinnen.

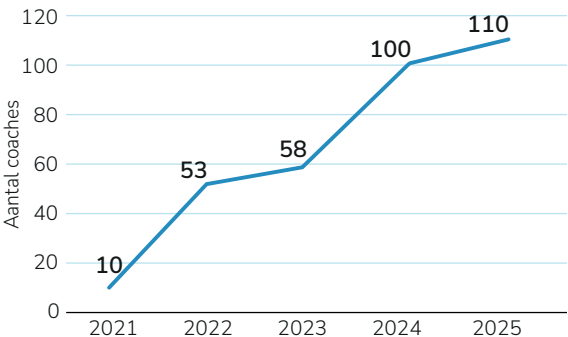

Gezonde Kinderopvang

Kinderopvangorganisaties werken structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en de deskundigheid van medewerkers. Gezond opgroeien wordt vanzelfsprekend en elk kind krijgt een gezonde start.

In 2025 zijn er 10 nieuwe coaches Gezonde Kinderopvang opgeleid in Zuid-Limburg.

Lerend Netwerk Gezonde Kinderopvang

Een platform waar partners in en rondom de kinderopvang samenwerken en kennis delen om van elkaar te leren.

Het Lerend Netwerk publiceerde in 2025 de tweede editie van Spring Mee!. Een magazine vol inspiratie en praktische tips voor professionals in, en buiten de kinderopvang.

Peutertijd

5

bijeenkomsten
Lerend Netwerk

3

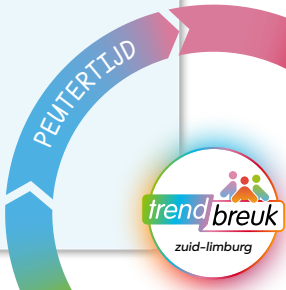
bijeenkomsten
projectgroep

3

nieuwsbrieven Gezonde
Kinderopvang

- Lancering Spring Mee! editie 2 tijdens Lerend Netwerk bijeenkomst.
- Verspreiding Spring Mee! editie 2 onder alle kinderdagverblijven, peuteropvang-locaties, BSO's en gastouders.
- Gastouderbijeenkomsten uitgebreid naar heel Zuid-Limburg.

Gezonde School

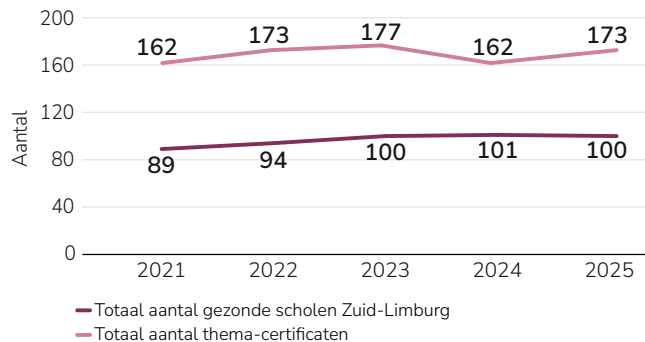
Maakt een gezonde leefstijl op scholen vanzelfsprekend.

Een school kan één of meer themacertificaten aanvragen, die onderdeel zijn van het 'vignet' Gezonde School.

Totaal aantal thema-certificaten: 173.

Met name bij het thema welbevinden zien we een groei in het aantal behaalde thema-certificaten; van 42 scholen in 2024 naar 54 scholen in 2025.

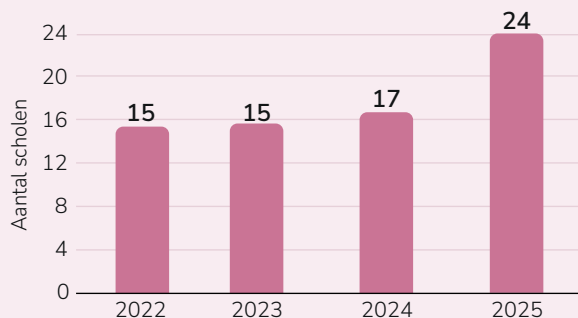

Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)

Een GBT heeft een verlengd dagprogramma, er wordt meer bewogen, gezamenlijk een gezonde lunch gegeten en er wordt meer aandacht besteed aan ontspanning en leefstijl.

Het aantal GBT scholen neemt toe. Ook scholen die 1 van de 2 pijlers hebben geïmplementeerd zijn hierbij meegenomen.

Basisschool en Voortgezet onderwijs

Gezonde kantine

Met kleine veranderingen kunnen scholen, op basis van de Schijf van Vijf, het aanbod in de schoolkantine gezonder en duurzamer maken.

Steeds meer scholen geven het goede voorbeeld en bieden leerlingen dagelijks gezonde keuzes.

Aanvalsplan vermindering schoolverzuim wegens ziekte in het MBO

In samenwerking met Sprinc maken we onderdeel uit van een begeleidingstraject (16 weken) voor vroegtijdige schoolverlaters waarbij gezondheidsthema's geïntegreerd worden in het programma om jongeren te reintegreren (school of werk).

Sinds 2025 actief betrokken om jongeren te begeleiden naar werk of school en verdere uitval te voorkomen.

18

jongeren gestart aan het traject

1

jongere terug naar school

9

jongeren aan het werk

4

jongeren opgevolgd door job coach

2

jongeren gestopt na 1 sessie

2

jongeren gestopt gedurende het traject

Werk en ouderschap

Het bevorderen van de gezondheid van MBO-studenten

Met partners die betrokken zijn bij de MBO-opleidingen is een visie en actieplan gemaakt, afgestemd op de methodieken van de Gezonde School.

Meer inzet op contact en dialoog met jongeren om wensen en behoeften inzichtelijk te maken.

3

MBO-scholen met visie en actieplan (Vista college, Yuverta, Gilde Opleidingen)

103

deelnemers aan regionale Dialoogsessie Mentale Gezondheid jongeren en jongvolwassen

2

bijeenkomsten werkgroep MBO (visie en actieplan, intervisie)

23

deelnemers aan Lerend Netwerk Vitaliteit en Burgerschap Vista College

WERK EN OUDERSCHAP

Rookvrije Generatie

Zet in op het beschermen van kinderen tegen tabaksrook en de verleiding te gaan roken. Rookvrije Start en Rookvrije Kindomgeving zijn concrete onderdelen van deze aanpak.

In alle 16 gemeenten is er aandacht voor het thema met meer focus op vaperen.

Actieve samenwerking in gemeenten:

Samenwerking met de kinderraad in gemeente Beek om speelplekken rookvrij te maken.

In samenwerking met JOGG een webinar georganiseerd voor sportverenigingen.

Gezond leren leven

De Trendbreukcyclus bestaat uit opeenvolgende fases waarin telkens de basiselementen voeding, beweging en welbevinden terugkomen. Zo wordt een doorgaande lijn gecreëerd met een eenduidig aanbod en eenheid van taal.

Stand van zaken basiselementen 2025:

Welbevinden

71%

van de PO-scholen gebruikt erkend lesprogramma

50%

van de VO-scholen gebruikt erkend lesprogramma

Bewegen

94%

van de PO-scholen gebruikt beweegprogramma

100%

van de VO-scholen gebruikt vakwerkplan

Voeding

69%

van de PO-scholen biedt fruit/groente aan

51%

van de PO-scholen heeft een feestbeleid ipv traktatiebeleid

82%

van de VO-scholen biedt fruit/groente aan

De praatplaat 'Gezond leren leven' blijft een belangrijke gesprekstool in gesprekken met kinderopvang, scholen en regionale/ gemeentelijke (onderwijs) tafels. Het helpt om te prioriteren en doelstellingen te formuleren bij het werken aan gezondheid in onderwijs en kinderopvang.

Rookvrije Start

Het KWF-project Rookvrije Start wordt uitgevoerd in de pilot-gemeenten Heerlen, Kerkrade, Brunssum en Landgraaf en loopt van 1 mei 2024 tot 1 mei 2028.

In 2025 is de pilot SMR-coaching (stoppen met roken) op locatie uitgevoerd. Deze coaching vond plaats dicht bij de mensen zelf, in de eigen buurtomgeving.

Aanmeldingen komen rechtstreeks of via verwijzing door een professional uit het sociaal of medisch domein.

In de eerste helft van 2025 zijn 23 deelnemers verwezen naar SMR coaching, waarvan 11 personen het traject succesvol hebben afgerond.

In de tweede helft van 2025 zijn er 14 deelnemers gestart. Deze trajecten lopen nog door.

Fase-overstijgend

Dialogo met de jeugd

Helpt om meer inzicht te krijgen in hoe we jeugd en jongvolwassenen (12-27 jaar) kunnen bereiken, hoe het met hen gaat en op welke manier ze benaderd willen worden.

Om goed aan te kunnen sluiten bij deze doelgroep gingen wij op verschillende manieren in dialoog met jongeren:

- **Focusgroepen over de resultaten van de jongvolwassenenmonitor.**
 - Herkennen zij de resultaten binnen hun vriendengroep?
 - Wat hebben zij nodig in hun buurt?
 - De resultaten staan op de [Gezondheidsatlas Zuid-Limburg](#).
- **'Mini Denktank': een klein groepje betrokken jongvolwassenen dat mee wil denken over vragen die GGD Zuid-Limburg heeft.**
 - Hoe kunnen wij vanuit preventie bijdragen aan de gezondheid van jongvolwassenen in Zuid-Limburg?
- **Aangesloten bij Young Perspective, een beweging van, voor en met jongeren in Limburg.** Deze community verbindt jongeren met elkaar én met organisaties zoals gemeenten en scholen. Het doel is om beleid, onderzoek en activiteiten beter aan te laten sluiten op de wereld van jongeren.

Arbeid & gezondheid

Trendbreuk wil de thema's voeding, beweging en welzijn onder de aandacht brengen in organisaties en bedrijven. Het helpt werkgevers ook op de werkplek een gezonde leefstijl te bevorderen.

In goed onderling overleg met werkgevers-verenigingen zijn de gesprekken vooralsnog gestopt. Een mogelijk vervolg zal op basis van specifieke thema's plaatsvinden.

Fase-overstijgend

Goed voorbeeld dialoog met de jeugd

Het nieuwe contactmoment Jeugdgezondheidszorg (JGZ) in de 4e klas wordt samen met de JGZ en leerlingen van de Nieuwe Thermen en het Graaf Huyn College vormgegeven.

JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst)

Ondersteunt regionale projecten om de gezondheidsachterstand te verkleinen door te werken vanuit 7 kind omgevingen.

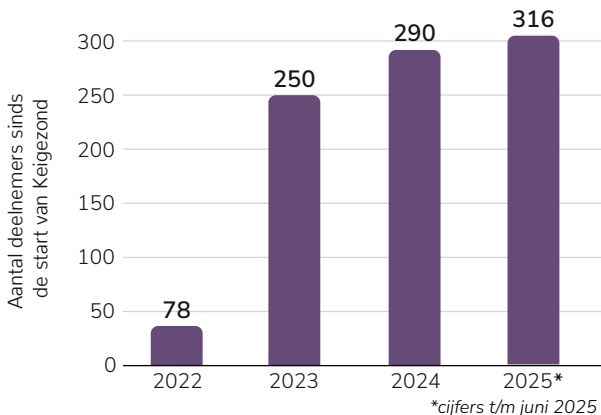
In samenwerking met JGZ is de JOGG preventielijn in alle 16 gemeenten uitgerold. Dit stimuleert ouders te kiezen voor een gezonde leefstijl. Er wordt regionaal samengewerkt zoals bijvoorbeeld bij de Week van de Mediawijsheid (theatervoorstellingen voor ouders in de 3 subregio's), peuter- en kleuter4daagse, de kraanwaterdag (WML 100 jaar) en de Kantinepraat (webinar voor sportverenigingen).

Keigezond

Begeleidt kinderen met overgewicht en obesitas naar een gezonde(re) leefstijl en een gezonder gewicht.

De voorbereiding voor de uitrol van Keigezond naar alle gemeenten in Limburg is vertraagd in 2025. Keigezond loopt wel door in de pilotgemeenten Heerlen, Kerkrade, Maastricht en Sittard-Geleen.

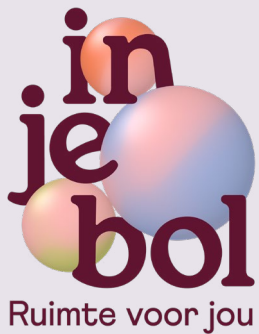
Fase-overstijgend

Burgerparticipatie

'Praten mét burgers' in plaats van 'praten over' zorgt dat Trendbreuk aansluit bij de wensen en behoeften van burgers.

In 2025 is het coachingstraject voor professionals afgerond.

Visie op burgerparticipatie en betrokkenheid is beschreven en vastgesteld. Implementatie volgt via een werkgroep.

Mentaal welbevinden

Door in te zetten op een mentaal gezonde generatie hebben we invloed op de mentale gezondheid in de volgende levensfasen van deze generatie.

Er is behoefte aan een samenhangende aanpak; daar willen we ons als regio voor inzetten en een extra impuls aan geven. De levensloopbenadering binnen Trendbreuk en de uitbreiding naar de volgende levensfasen staan hierbij centraal.

103 deelnemers Dialoogsessie Mentale Gezondheid jongeren en jongvolwassenen

Lancering digitaal platform injebol.nl

Goedkeuring projectplan preventie: Mentaal Gezond Zuid-Limburg

Meer informatie

Over Trendbreuk zijn steeds nieuwe ontwikkelingen en wetenswaardigheden te melden. Ook geeft Trendbreuk regelmatig tips en inspiratie. Niets missen?

- Kijk eens op trendbreukzuidlimburg.nl
- Meld je op de website aan voor de [weekly](#) of [nieuwsbrief](#)
- Volg [@Trendbreuk Zuid-Limburg](#) op LinkedIn
- Nodig Trendbreuk uit om de aanpak toe te lichten

Trendbreuk Zuid-Limburg

E trendbreuk@ggdzl.nl

T 088 880 53 01

www.trendbreukzuidlimburg.nl

©Trendbreuk Zuid-Limburg, 2025

Inhoud van deze publicatie mag gebruikt worden met bronvermelding.

